

Notitie doorwerkingstraject Effectiviteit van het subsidiebeleid Gemeente Zeewolde

Juli 2010

1. Inleiding

In 2006 hebben de rekenkamercommissies ViP+ een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van het subsidiebeleid in de gemeente Zeewolde. In april 2007 hebben wij hierover een rapport met een aantal aanbevelingen aangeboden aan de gemeenteraad. Centrale uitgangspunten bij de aanbevelingen waren: richt je als gemeente meer op maatschappelijke effecten, voorkom onnodige regelgeving en zie relatiebeheer met de vrijwilligersorganisaties als instrument om de effectiviteit te waarborgen.

Het college gaf in zijn bestuurlijke reactie (opgenomen in het rapport) aan, dat zij zich in de meeste aanbevelingen kon vinden. Op 11 september 2007 is het rapport besproken in de commissievergadering Bestuur en Middelen. De voorzitter van de commissie heeft voorgesteld het rapport voor kennisgeving aan te nemen.

De rekenkamercommissie heeft conform de toezegging bij het uitbrengen van het rapport onderzocht in hoeverre de aanbevelingen in het rapport in de praktijk zijn gebracht en in hoeverre deze aanbevelingen door de gemeente als effectief worden beoordeeld. Wij rapporteren in deze notitie over onze bevindingen. Allereerst lichten wij toe *hoe* wij dit doorwerkingsonderzoek hebben uitgevoerd (paragraaf 2). In paragraaf 3 geven wij de bevindingen weer. In paragraaf 4 besluiten wij met onze conclusies.

2. Verantwoording onderzoeksanpak

Wij hebben het college gevraagd om de relevante nieuwe en/of gewijzigde beleidsdocumenten sinds 2007 op te sturen en om aan te geven hoe de aanbevelingen zijn doorgevoerd. Het college heeft diverse documenten opgestuurd, en op 28 april jl. heeft het college een schriftelijke reactie gegeven over de implementatie van de aanbevelingen.

Wij hebben in de eerste plaats gekeken naar de opgestuurde beleidsdocumenten. Dat zijn:

- Beleidsregels Amateurkunst (gewijzigd in navolging van o.a. de aanbevelingen van de rekenkamercommissie)
- Kadernota Sport 2009-2014 (met name hoofdstuk 3 en 8 voor sportsubsidiebeleid), en Uitvoeringsnota Sport 2010-2014
- WMO nota (met name hoofdstuk 1)
- Gezond Zeewolde. Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2010-2014
- Samen doen maakt samen sterk. Beleidsnota vrijwilligerswerk en mantelzorgbeleid 2007-2010
- Programma 'Actie(f) door en voor jeugd 2010-2014

Daarna hebben wij een interview gehouden met een betrokken ambtenaar.

Gelet op de beperkte opzet van dit onderzoek hebben wij ons rapport niet voor een bestuurlijk wederhoor aan het college voorgelegd¹ maar rechtstreeks aan de raad gezonden. Uiteraard kan de raad het college voor de behandeling nog om een reactie verzoeken. Het college kan richting de raad reageren.

Het feitelijke onderzoekswerk is verricht door drs. J.P.P. van Dort (voorzitter rekenkamercommissie), ir. F.T. van de Vlierd RC (lid Rekenkamercommissie) en drs. B.C.J. Does (secretaris/onderzoeker van de rekenkamercommissie). De voltallige commissie heeft het onderzoek begeleid.

3. Bevindingen doorwerkingsonderzoek

3.1 Ontwikkelingen sinds 2007

De gemeente heeft aangegeven dat de afgelopen jaren er op de afdeling diverse personeelwisselingen hebben plaatsgevonden. Hierdoor is kennis en ervaring verdwenen. Het duurde enige tijd voor de afdeling weer geheel operationeel was. Aangegeven is dat dit de implementatie van de aanbevelingen niet vergemakkelijkt heeft.

In 2010 zal de gemeente zelf ook nog een evaluatie uitvoeren. Vervolgens zal op basis van de uitkomst van deze evaluatie en de nieuwe modelverordening van de VNG² een nieuwe Algemene subsidieverordening worden opgesteld.

3.2 Implementatie van de aanbevelingen

In dit deel geven we per aanbeveling weer hoe deze is geïmplementeerd. De eerste drie aanbevelingen waren gericht op het subsidie*beleid*. De laatste twee aanbevelingen waren gericht op het subsidie*proces*. In de bestuurlijke reactie op het rapport destijds is het college ingegaan op de aanbevelingen van de rekenkamercommissie. Deze staat steeds bij de betreffende aanbeveling opgenomen.

¹ Wel hebben de ambtenaren een technische reactie gegeven.

² Volgens de ambtelijke organisatie is de nieuwe Modelsubsidieverordening tot stand gekomen om in het kader van het project 'Minder regels' te komen tot deregulering en vereenvoudiging van alle VNG-modelverordeningen.

Aanbevelingen effectiviteit van het beleid

1. Beleidsdoelstellingen richten op meetbare maatschappelijke effecten

De gemeenteraad wordt aanbevolen zich nader uit te spreken over de beoogde maatschappelijke effecten (outcome), waarbij deze meetbaar worden geformuleerd, zodat hieraan meetbare prestaties (output) worden gekoppeld door het college. Deze prestaties kunnen zowel kwantitatief als kwalitatief (bijvoorbeeld kwaliteitsnormen of klanttevredenheidsonderzoeken) gericht zijn.

Bestuurlijke reactie van het college (2007):

Aanbeveling 1 werd gezien als een ontwikkelpunt voor de gemeente, waarbij tegelijkertijd werd geconstateerd dat dit niet eenvoudig is. De WMO zou volgens het college een mogelijkheid bieden tot het versterken van deze ontwikkeling.

Essentie van de aanbeveling is dat subsidiëring geen doel op zich is, maar een middel om de door de overheid gestelde beleidsdoelen te bereiken. De overheid dient hiervoor duidelijke doelstellingen te formuleren. Vervolgens kunnen subsidies worden ingezet als (één van de) middel(en) om deze doelstellingen te behalen. Het formuleren van doelstellingen over maatschappelijke effecten in meetbare zin is voor alle gemeenten in de praktijk nog altijd een ontwikkelgebied.

In de schriftelijke reactie van 28 april jl. geeft het college aan dat de gemeenteraad bestuurt op hoofdlijnen en op beoogde maatschappelijke effecten. Deze effecten en de doelstellingen liggen vast in de programmarekeningen en –begrotingen die door de raad worden vastgesteld. Het college geeft aan dat voor het ambtelijk apparaat een cursus ‘Raadsvoorstellen schrijven’ is ontwikkeld, voor het beter beschrijven van het maatschappelijke effect van (nieuw) beleid. In het interview is toegelicht dat alle beleidsmedewerkers (vanaf niveau B) deze cursus hebben gevolgd. Ook is het format voor het schrijven van raadsvoorstellen gewijzigd. In dit format staat het onderdeel ‘Beoogd effect’ (doelen in meetbare termen: wat willen we met het voorstel bereiken) en ‘Wanneer hebben we ons beoogd effect bereikt’ opgenomen. Dit format zal binnen enige tijd organisatiebreed worden gebruikt.

Tot slot wijst het college erop dat medio 2010 de Algemene subsidieverordening Zeewolde wordt aangepast en afgestemd op de modelsubsidieverordening van de VNG. Daarbij zal de bestaande verordening worden geëvalueerd en wordt gekeken in hoeverre de aanbevelingen van de rekenkamercommissie kunnen worden meegenomen. In de toelichting op de modelverordening is opgenomen dat de gemeente eenvoud en duidelijkheid bevordert door een algemeen model vast te stellen voor nadere regels (in Zeewolde zal dit in de vorm van deelverordeningen tot stand komen).

De rekenkamercommissie heeft voor het beoordelen van de implementatie van deze aanbevelingen ook gekeken naar de opgestuurde beleidsnota's. Hierin zien we dat de gemeente wel probeert concreet te formuleren, maar dit is nog niet zozeer gericht op maatschappelijke effecten.

Programma 'Actie(f) door en voor jeugd 2010-2014. We hebben het onderdeel Vrijtijdsbesteding nader bekeken. Dit is uitgewerkt in elf doelen, die op onderdelen meetbaar of concreet zijn. Eén doel is geformuleerd in maatschappelijke effecten (huidige lage cijfers van jeugdcriminaliteit vasthouden of verminderen). De overige doelen zijn niet gericht op maatschappelijke effecten maar voor het merendeel wel concreet (apart aanbod voor meidengroepen, één overlegorgaan, installeren Tierraad). Ook een doel is: 'meer vraaggericht werken dan accommodatiegericht'. Dit is uitgewerkt in een toetsingskader voor de subsidies (flexibel budget): 'aantoonbaar draagvlak van de jongeren, samenwerking met andere organisaties, rol subsidieaanvrager is het ondersteunen van jongeren'.

Kadernota Sport 2009-2014. Eerst is de feitelijke situatie in kaart gebracht, en er zijn vervolgens 5 doelstellingen geformuleerd, zoals: 'zoveel mogelijk inwoners van Zeewolde (gaan) sporten en bewegen', 'sportdeelname wordt actief gestimuleerd, met jeugd, oudere en mensen met een handicap als primaire doelgroepen' en 'het bijdragen aan maatschappelijke doelen, waarbij sport als instrument wordt ingezet'. Vervolgens zijn aan de hand van vier pijlers nadere beleidsuitgangspunten en doelstellingen geformuleerd. Dan staan er concrete activiteiten omschreven, en tot slot de beleidsvoornemens (45). (Eén doelstelling is: het subsidiebeleid draagt bij aan het realiseren van de doelstellingen van het sportbeleid). De uitwerking van de beleidsvoornemens uit de Sportnota staat in de Uitvoeringsnota sport 2010-2014 (vastgesteld door het college). Deze nota bevat dertien speerpunten, uitgewerkt in de tijd. Eén daarvan is het aanpassen van het subsidiebeleid per 2012. Aanleiding zijn de bezuinigingen. Met betrokken partijen zal worden gekeken of de subsidiesystematiek anders kan worden opgezet. Ook zullen activiteiten op gebied van ouderen, WMO, gezondheid gestimuleerd kunnen worden, conform de Sportnota.

Het onderdeel van de aanbeveling over het gebruik van klanttevredenheidsonderzoeken zien we terug in de WMO-nota. Ten behoeve van kwaliteitsborging is ten aanzien van de subsidiëring van activiteiten afgesproken dat organisaties en instellingen worden verplicht om periodiek de tevredenheid van klanten te onderzoeken. Dit geldt voor subsidies hoger dan 25.000 euro.

Hieronder vermelden we de ervaringen van twee andere gemeenten met het formuleren van doelstellingen.

Best practice gemeente Leusden

De gemeente Leusden heeft in de Sport- en beweegnota 2009-2012 (opgesteld in samenspraak met de de relevante partners in de sport) zijn drie algemene doelen uitgewerkt in concrete doelstellingen. Een deel van deze doelstellingen zijn geformuleerd als meetbaar maatschappelijk effect.

'In 2013 voldoet 75% van de Leusdenaren van 18 jaar en ouder aan de beweegnorm. Hierdoor bereiken wij ook dat [...] het percentage van mensen met overgewicht (42%) verlaagd wordt en het percentage van mensen met obesitas verlaagd wordt.'

Ook de doelstellingen gericht op activiteiten zijn concreet geformuleerd, zoals:

Vanaf 2011 vindt er in de maanden juni tot en met augustus er minimaal 1x per maand een grootschalig evenement op de twee sportparken van Leusden plaats.

De concrete doelstellingen zijn uitgewerkt in acties (gekoppeld aan jaren), hoe worden deze gemeten en wie voert het uit.

Best practice gemeente Barneveld

In de Kadernota's 2008-2011 en 2009-2012 staat in de inleiding aangegeven hoe de organisatie bezig is met een verbeterslag per programma. In de programma's³ zien we de volgende indeling:

Algemene Hoofddoelstellingen - Concretere Subdoelstellingen - Indicatoren met streefwaarden

Er zijn op verschillende afdelingen workshops gehouden om doelstellingen en indicatoren te richten op maatschappelijke effecten en SMART te maken. Bij de uitwerking in indicatoren wordt steeds zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij lopende onderzoeken waarin de gemeente participeert, zoals de Veiligheidsmonitor en 'Staat van de gemeente'.

³ In de Programmabegroting 2007 staan ook al prestatie-indicatoren opgenomen in de programma's maar nog niet direct gekoppeld aan de doelstellingen.

2. Meerjarige gemeentelijke beleidsvisie

Formuleer voor de instellingen en verenigingen een gemeentelijk subsidiebeleid dat zich over meerdere jaren uitspreidt (zo mogelijk gelijk aan de raadsperiode). We bepleiten dat direct na het aantreden van de nieuwe raad en het nieuwe college de doelstellingen, en effecten met de instellingen /verenigingen vooraf worden besproken. Het subsidiebeleid dient zich te richten op meerjarige overeenkomsten met afspraken over inhoud, en over de erbij behorende middelen. De instellingen dienen zich wel jaarlijks te verantwoorden. De afrekening kan op het einde van de termijn plaatsvinden. Bij een subsidieplafond zou de verdeling over verschillende instellingen ook tot stand moeten komen op basis van de inhoud.

Zo wordt voorkomen dat afzonderlijke subsidies ad hoc op de politieke agenda komen. En bij een tekort aan subsidiemiddelen kan zo een keuze worden gemaakt op inhoud/prioriteiten zodat een kaasschaafmethode niet meer het enige alternatief is.

Bestuurlijke reactie college (2007):

Ook hier zou het vierjarige WMO beleidsplan een rol kunnen vervullen, hoewel hiermee nog niet alle beleidsvelden worden afgedekt.

Het college geeft in zijn reactie van 28 april jl. aan dat beleidsnota's voor vier jaar worden vastgesteld. Deze periodes zijn per beleidsgebied verschillend. Het lijkt de gemeente goed om dit niet te koppelen aan de vierjarige raadsperiodes. Zo zijn beleidsmatige wijzigingen niet afhankelijk van college- dan wel raadswisselingen maar is er, zeker voor de organisaties, sprake van een zekere continuïteit.

De aanbeveling over de samenwerking met de instellingen / verenigingen bij het opstellen van nieuw beleid, doelstellingen en effecten zien we onder andere terug in de Kadernota sport 2009-2014 (vastgesteld door de raad). Hierin staat het volgende beleidsvoornemen geformuleerd:

- 'het huidige subsidiebeleid wordt geoptimaliseerd, zodat er een nog betere aansluiting wordt gevonden met de doelstellingen van het sportbeleid' en
- 'In samenspraak met de sportverenigingen komen tot een evenwichtig tariefstelsel'.

De bijbehorende uitvoeringsnota is tot stand gekomen met het Sportplatform.

3. Informatievoorziening aan de raad

De informatievoorziening aan de raad zou gericht moeten zijn op het behalen van beoogde doelstellingen. De rapportage richt zich op output, kwaliteit en het bestede budget op hoofdlijnen, en voorzover mogelijk over de outcome. De verantwoordingsinformatie van de instellingen dient daartoe afgestemd te zijn op de management- en bestuursrapportages binnen de gemeente. De raad ontvang jaarlijks een verantwoording op hoofdlijnen.

Bestuurlijke reactie van het college (2007):

Als de raad de beleidsdoelstellingen richt op meetbare maatschappelijke effecten (aanbeveling 1), zal de informatievoorziening aan de Raad zich logischerwijze richten op het realiseren van de beoogde prestaties.

In zijn reactie van 28 april jl. verwijst het college naar de budgetcyclus (Programmabegroting - Jaarrekening), waarin de verantwoording naar de raad plaatsvindt.

Ook verwijst het college naar het aanpassen van het format voor raadsvoorstellen (waarin 'beoogde maatschappelijke effecten' nadrukkelijk genoemd zijn) en straks de implementatie

van de Modelsubsidieverordening van de VNG. Dit is de eerste stap naar een informatievoorziening aan de raad die meer gericht is op het behalen van beoogde doelstellingen. De implementatie van deze aanbeveling (verantwoording over het behalen van beoogde doelstellingen) is natuurlijk afhankelijk van de implementatie van aanbeveling 1 (formuleren van doelstellingen gericht op maatschappelijke effecten). De aansluiting van de rapportages van de instellingen op de rapportages van de gemeente zijn overigens nog niet één op één, is in het interview aangegeven.

Aanbevelingen effectiviteit van het subsidieproces

4. Meerjarige afspraken

Streef als gemeente (voortvloeiend uit aanbeveling 2) zoveel mogelijk naar meerjarige afspraken, over welke prestaties de instellingen en de verenigingen moeten leveren om de beoogde doelen en effecten te bereiken. Toets bij het behalen van beleidsprestaties op gemiddelden van x jaar, in plaats van prestaties in één jaar. Wel dient de instelling natuurlijk jaarlijks verantwoording af te leggen.

Bestuurlijke reactie van het college (2007):

Het college stelt dat wanneer de beleidsdoelstellingen meer concreet zijn geformuleerd en wanneer er sprake is van 'shared partnership' er ook meer kan worden gewerkt met meerjarenafspraken. Het maken van meerjarenafspraken draagt bovendien bij aan de vereenvoudiging van het proces. Beide punten ervaren wij momenteel in de praktijk.

Het college maakt in zijn reactie van 28 april jl. twee kanttekeningen bij deze aanbeveling:

- dat het aangaan van meerjarige afspraken wel afhankelijk is van 'shared partnership'. Zowel gemeente als instelling moeten 'hier aan toe zijn'.
- dat er bij meerjarige overeenkomsten geen zekerheid is over de beschikbaarheid van financiële middelen (vanwege de jaarlijkse vaststelling van de begroting door de raad). Meerjarenovereenkomsten werken wel goed bij projecten: het budget voor zo'n project kan dan ook afgebakend worden voor een bepaalde periode.

De gemeente heeft binnen het jeugdbeleid en het gezondheidsbeleid met een aantal organisaties meerjarige overeenkomsten/afspraken afgesloten. De gemeente constateert dat het structureel werken met meerjarenovereenkomsten (nog) geen meerwaarde oplevert: de Asv biedt geen tot weinig ruimte voor deze overeenkomsten. De instellingen dienen dus nog ieder jaar de subsidie aan te vragen en te verantwoorden. Hier zal naar worden gekeken bij het aanpassen van de verordening in 2010.

Wel merkt de gemeente, dat vanwege de instabiele financiële situatie de gemeente op dit moment terughoudend is met meerjarenovereenkomsten.

5. Shared partnership (vertrouwen, waarderen, ontzorgen)

Zowel grote als kleine instellingen en verenigingen meer in woord en daad als 'zakelijke' partners van de gemeente aanmerken in het bereiken van maatschappelijke effecten. Het uitspreken van de waardering, en het bevorderen dat de organisaties worden aangestuurd door een goed bestuur / raad van toezicht is minstens zo belangrijk als het toetsen (bijvoorbeeld door het aanbieden van kadertraining en).

Bestuurlijke reactie van het college (2007): Zie ook aanbeveling 4.

Het college benadrukt in zijn reactie van 28 april jl. dat het aangaan van 'shared partnership' alleen mogelijk is op basis van wederkerigheid. Organisaties moeten het vertrouwen verdienen. Het is nog niet met alle organisaties mogelijk maar volgens de gemeente is het zeker iets waar in gezamenlijkheid aan gewerkt en naar gestreefd kan worden.

In onderstaande noemen we twee voorbeelden van beleidsnota's die hier op ingaan:

- In de Kadernota Sport is het beleidsvoornemen 'ondersteunen van sportverenigingen zodat ze beter in staat zijn om hun maatschappelijke functie uit te voeren' opgenomen. In de Uitvoeringsnota Sport 2010-2014 gaat de gemeente in op de moeilijke relatie tussen gemeente en sportverenigingen in het verleden. Door wisseling van wethouder, wijziging van samenstelling van besturen, extra ambtelijke ondersteuning en externe ondersteuning was er de mogelijkheid om hierin verandering te brengen. Daarom is in 2008 een Sportplatform opgericht (met mandaat van de sportverenigingen). Dit platform is effectief gebleken. Er wordt nu gekeken hoe dit in de toekomst een vervolg kan krijgen.
- De gemeente stelt ook eisen aan de instellingen. In de nota Jeugdbeleid staan kernwaarden voor de uitvoering van het jeugdbeleid uitgewerkt in de vorm van (subsidie)voorwaarden voor de uitvoeringpartners. Deze voorwaarden worden verwerkt in de uitvoeringsovereenkomsten behorende bij de subsidies. Ook bij het jongerenwerk wordt gestreefd naar het installeren van één overlegorgaan.

Daarnaast verwijst de gemeente naar de nota Vrijwilligersbeleid, waarin aandacht is besteed aan de noodzaak van deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en de mogelijkheid tot het volgen van cursussen. In deze nota 'Samen doen maakt samen sterk, Beleidsnota vrijwilligerswerk en mantelzorgbeleid 2007-2010' (maart 2007) stelt de gemeente dat vrijwilligerswerk [...] facilitering, waardering, stimulering en ondersteuning verdienen. Eén van de doelgroepen bestaat uit de georganiseerde vrijwilligers van instellingen en branches op het gebied van sport, amateurkunst, zorg en dienstverlening, etc.

De nota verwijst ook naar de externe component van regievoeren, waarbij het belang van gedeeld vertrouwen en wederkerigheid wordt onderkend. Bij de invulling van de regierol verwijst de nota onder andere naar het tonen van waardering en erkenning aan de vrijwilligers-(organisaties) en het zorgdragen voor goede faciliteiten en ondersteuningsmogelijkheden.

Dit is uitgewerkt in een aantal beleidsaanbevelingen, zoals één steunpunt voor de ondersteuning van vrijwilligerswerk en mantelzorgers (reeds geïnstalleerd), nieuwe collectieve verzekering voor vrijwilligers, uitbreiden van deskundigheidsbevordering en een uitbreiding van de prijzen bij de jaarlijkse Vrijwilligersavond.

De aanbevelingen van de Nota Vrijwilligersbeleid zijn volgens de ambtelijke organisatie al ten uitvoer gebracht.

3.3 Tot slot

Het college geeft in zijn reactie van 28 april jl. aan dat de gemeente Zeewolde blijkens interne rechtmatigheidstoetsen gehouden in 2007 en 2009 voldoet aan de eisen van rechtmatigheid. Het college besluit met de opmerking dat bij het aanpassen van de Algemene subsidieverordening en het opstellen van nieuwe beleidsregels nogmaals zorgvuldig gekeken wordt naar de aanbevelingen van de rekenkamercommissie. Indien mogelijk en van toepassing zullen de aanbevelingen hierin meegenomen worden.

4. Conclusies

De rekenkamercommissie heeft in 2007 aan de gemeenteraad een rapport aangeboden over de effectiviteit van het subsidiebeleid. In het rapport is een aantal aanbevelingen opgenomen. De rekenkamercommissie heeft in dit doorwerkingstraject gekeken in hoeverre de aanbevelingen zijn geïmplementeerd en effectief zijn gebleken.

De eerste bevinding is dat destijds in 2007 de aanbevelingen zijn besproken, maar er geen nadere besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden over de implementatie. Het college had wel in haar bestuurlijke reactie aangegeven dat zij zich kon vinden in de meeste aanbevelingen. De aanbevelingen zijn daarom voor een groot deel opgepakt. De rekenkamercommissie benadrukt dat het aan de raad is om een besluit te nemen over het al dan niet overnemen van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie.

De gemeente is bij de implementatie van de eerste aanbeveling over het formuleren van meetbare maatschappelijke effecten van gemeentelijk beleid in de beginfase. De format voor raadsvoorstellen is aangepast met nadrukkelijker aandacht voor maatschappelijke effecten. Er wordt ook gebruik gemaakt van klanttevredenheidsonderzoeken, zoals gesuggereerd in de aanbevelingen.

Hiermee samen hangt de beginfase van de implementatie van aanbeveling 3 (de informatievoorziening aan de raad, op basis van de geformuleerde meetbare maatschappelijke effecten).

Aanbeveling 2 over een meerjarige beleidsvisie en het ontwikkelen van het beleid samen met de instellingen is deels uitgevoerd. Het is een bewuste keuze geweest van de gemeente om deze meerjarenperiode niet gelijk te laten lopen met de vierjarige raadsperioden, zoals de rekenkamercommissie voorstelde.

Bij aanbeveling 4 (het aangaan van meerjarige subsidieovereenkomsten) maakt het college in haar schriftelijke reactie enige kanttekeningen. De implementatie hangt af van de betrokken instelling. Daarnaast biedt de huidige verordening weinig ruimte voor meerjarenovereenkomsten. Deze verordening wordt aangepast in 2010. Inmiddels speelt de huidige financiële situatie een rol bij terughoudendheid van de gemeente op dit moment bij het aangaan van meerjarenovereenkomsten.

Aanbeveling 5 over het 'shared partnership' zien we terug in zowel de nota Vrijwilligersbeleid als in andere beleidsnota's (Jeugdbeleid en Sportbeleid). De rekenkamercommissie concludeert dat de gemeente ook deze aanbeveling implementeert.

De rekenkamercommissie rondt met deze notitie haar onderzoek naar de effectiviteit van het subsidiebeleid definitief af. Het is verder aan de gemeenteraad om te beslissen of nog nadere besluitvorming dient plaats te vinden.